

Poslední reportáž z Bachmutu: Zvláštní zpravodajka Novinek z frontové linie

 [novinky.cz/clanek/valka-na-ukrajine-posledni-reportaz-z-bachmutu-zvlastni-zpravodajka-novinek-z-frontove-linie-40424831](https://www.novinky.cz/clanek/valka-na-ukrajine-posledni-reportaz-z-bachmutu-zvlastni-zpravodajka-novinek-z-frontove-linie-40424831)

Z Bachmutu již zbyly jen ruiny. Sedmiměsíční bitva proměnila město v trosky ohořelých bytovek, v nichž zejí zčernalé díry. Je ale až neuvěřitelné, kolik toho železobetonový panelák dokáže vydržet. Město vypadá děsivě. Tržiště, kde jsem byla ještě před měsícem, je pryč, jen zkáza, nikde ani živáčka. I tanky, které tu tehdy čekaly připravené na výjezd, jsou pryč. Město je děsivě prázdné. Jediné, co dokazuje přítomnost lidí, je všudypřítomný hluk dělostřelecké palby.

Do Bachmutu vjíždíme poslední únorový den, poslední den, kdy bylo ještě možné civilním autem dojet do města. A také se z něj vrátit. Druhý den nato úřady zakázaly civilistům, včetně novinářů, vstup do města. Třetí den ruské jednotky zničily most v Chromovém, jediné příjezdové cestě, která se dala použít pro obyčejná auta. Nikdo už nepřišel ani z Bachmutu.

Foto: Lenka Klicperová, Novinky

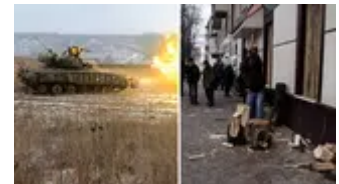
Město je děsivě prázdné. Jediné, co dokazuje přítomnost lidí, je všudypřítomný hluk dělostřelecké palby

Cesta byla několik dní předtím velmi nebezpečná. Rusové, tady konkrétně Wagnerova skupina, získali výhodné pozice u městečka Jahidne. Z výše položeného Jahidného a okolí mají rozhled na celou silnici, kterou ostřelují. Jsou zprávy, že se kolem silnice mohou pohybovat výsadky wagnerovců. Čili kromě dělostřelectva se auto přijíždějící z ukrajinské strany může dostat do kontaktu na blízko. Situace je kritická.

Poslední dny Bachmutu? Musíme se dožít jara, to je jediná naděje

Válka na Ukrajině

Ve městě ani na silnici zatím neregistruji žádné známky stahování ukrajinských ozbrojených složek. Oficiální místa zatím odmítají přiznat, že se ukrajinská vojska budou muset stáhnout.

A stažení nebude jednoduché, protože obě přístupové cesty jsou pod palbou, na jedné je zničený most. Zbývají polní cesty, jenže nemrzne, půda je rozbahněná, a tak jsou polňačky průjezdné jen pro tanky. Nebo nezbude než jít pěšky.

Půl roku v montážní jámě

Když jsem byla v Bachmutu před měsícem, hledala jsem bezúspěšně tři dny někoho, kdo by se chtěl z města evakuovat. Teď je situace dramaticky jiná. Město také vypadá o mnoho strašlivěji než při mé poslední cestě. Je děsivé, apokalyptické a nahání strach.

Rychlost je klíč, to je zaklínadlo přesunů v oblastech, kde jsme na dostřel Rusů. A to jsme v Bachmutu prakticky kdekoliv a kdykoliv. Silnice jsou sice rozbité, ale chce-li člověk přežít, musí bachmutskými ulicemi létat jako tornádo. Před námi uhání bílo-červená sanitka, kterou řídí Vlad. Jede vyzvednout z Bachmutu ty, kteří si konečně uvědomili realitu a chtějí odjet. Vlad má teď plné ruce práce, jezdí každý den a odváží zejména staré a nemohoucí pryč z bachmutského pekla. Má ale pro ně pochopení, že zůstávali ve městě takhle dlouho, i když už je situace zejména poslední měsíc kritická.

Foto: Lenka Klicperová, Novinky

Vlad je dobrovolník z organizace Andělé spásy, který pomáhá při poslední evakuaci civilistů z Bachmutu

„Taky jsem neodjel ze Slavjansku, když se tam blížili Rusové. Chápu to. V zásadě je to jejich život, jejich právo. Člověk se bojí o svůj dům, bojí se o svá zvířata, bojí se o dům svého souseda, svých příbuzných. Pak jsou tu lidé, kteří věří v naše vítězství a žijí tu na vlastní nebezpečí. Existují samozřejmě i takoví, kteří sedí a čekají, až přijde jejich ruský svět,“ říká Vladislav Sergejevič Savčenko. Tito lidé čekají

na Rusy, chtějí žít pod ruskou správou. Jsou proruští, což často dokazovali i tím, že posílali Rusům pozice ukrajinských vojáků a techniky.

Rusové Bachmut brzy neobklíčí, tvrdí Američané

Válka na Ukrajině

Vlad kráčí kolem zničených garáží. Nad námi letí dron. Zřejmě nepřátelský. Ozývá se palba z ručních zbraní. Občas si Vlad do Bachmutu zapomínal vzít neprůstřelnou vestu, ale teď ji nosí. I podle něj už je ve městě „gromko“ – to znamená neustálá střelba.

„Sergeji Sergejeviči, kde jste? Ozvěte se!“ volá do hluku palby Vlad. Za chvíli se pootevřou dveře jedné z garáží a vykoukne hlava v kulichu. Sergej žije v montážní jámě a podle toho také vypadá. Je zanedbaný, dezorientovaný. Obě ruce má ošklivě popálené. Z nitra garáže tahá bedny s harampádím, které si chce vzít s sebou. „A kam jedeme? Já mám hodně věcí!“

„Nebojte se, my vám s tím pomůžeme,“ trpělivě přesvědčuje Sergeje Vlad a ukazuje na další dva vojáky, kteří se tu odněkud vynořili. Pomáhají Sergejovi nanosit bedny nepotřebných krámů do sanitky. Je to Sergejův jediný majetek. Sergej prožil celý čas bitvy o Bachmut v této garáži a ve chvílích nejtěžšího ostřelování v montážní jámě. Garáž je zavalena díly k autům, na stěně se skví velký plakát nahé blondaté dívky. Kolem už z jeho sousedů nikdo nezůstal, tak se Sergej nechal přesvědčit, že odjede.

Poslední mohykáni z Bachmutu

Míříme dál směrem do centra města. Najednou jsou kolem vidět lidé. Přijíždíme totiž k Punktu Nězlamnosti v západní části města. Je to poslední dobrovolnické centrum, které stále funguje. V Bachmutu byla čtyři taková střediska, ale zbývající musela být zavřena kvůli zostřenému ostřelování města. Na prostranství před budovou se kupí odpadky a v nich sedí dva nešťastní psi. Bachmut se proměnil ve

skládku, v místech, kde ještě žijí lidé. Ve městě posledního půlroku nefunguje prakticky nic než lidská vůle. Nejde dávno proud, voda, není plyn, topí se dřevem stromů z bývalých parků.

Zásoby sem až do poslední chvíle přiváželi lidem dobrovolníci, ale se zhoršující se situací jich jezdilo méně a méně. Teď již nikdo do Bachmutu s pomocí nedojede, pokud se nestane nějaký zázrak, kterým by Ukrajinci zvrátili téměř zcela jisté dobytí města Rusy. A ten se nestane. Naopak bude velmi těžké jak pro vojáky, tak pro civilisty dostat se z obklíčeného města živí.

V Punktu Něžlamnosti je rušno. Dobrovolníci dělají svou práci jako každý den nehledě na hustou palbu, kterou Rusové zasypávají v posledních dnech město. Rozdávají jídlo, vodu, čaj, organizují evakuace. Odjet chce každý den i patnáct lidí. Nataša by také chtěla jet, ale ještě to prý nejde. Okolnosti to nedovolují, musí se postarat ještě o desítky lidí.

Foto: Lenka Klicperová, Novinky

Dobrovolnické centrum v Bachmutu, poslední ze čtyř, která tu fungovala

Ukrajinci u Bachmutu chystají ústup bojem

Válka na Ukrajině

„Moc bych už chtěla pryč, strašně moc,“ říká mladá černovlasá žena s výrazným make-upem. Je jednou z těch žen, díky kterým civilisté v Bachmutu mohli přežívat alespoň v trochu lidských podmínkách. Potkala jsem jich v Bachmutu několik, nesmírně statečných, obětavých a houževnatých Ukrajinek, pro které bylo nemyslitelné, že by poslední mohykány z Bachmutu nechali napospas situaci. Táňa, Nataša a Světlana.

Ještě si ten odjezd rozmyslíme

Světlana Grekova koordinuje činnost všech Punktů Něžlamnosti. Je to rázná žena s rudě nalakovanými nehty, která zná perfektně situaci ve městě i jeho obyvatele. Společně s Vladem jedeme do vilové čtvrti

v Bachmutu. Stojí tu celkem obyčejné vesnické domky, málokterý není poničený ostřelováním. Na celou čtvrť už nyní vidí Rusové, kteří už zaujali pozice na protějším hřebeni. I tady už je situace kritická. Přesto Světlana musí lidi přesvědčovat, aby odjeli.

V jednom z domků zůstalo několik starších lidí. Světlaně se podaří je přesvědčit, aby k Vladovi do sanitky naložili alespoň starou babičku, která už se nemůže hýbat. Nakládají ji v prostěradle, hubenou a seschlou jako věchýtek. Její potomci ovšem i za takové situace nechtějí opustit dům. Říkají, že si to ještě rozmyslí.

„Bojí se odjíždět do neznáma. Mají strach. Nevědí, na jak dlouho se kam dostanou. Všem vysvětlujeme, že existují státní programy, nadace, dobrovolníci, kteří pomáhají, že je nenechají nikde hladovět bez střechy nad hlavou. Stát poskytuje materiální podporu. Díky bohu, že se ještě Ukrajině dostává pomoci. Všechno bude Ukrajina,“ říká Světlana.

Foto: Lenka Klicperová, Novinky

Jedna z rodin, dosud žijících v Bachmutu, se rozhodla odvézt do bezpečí alespoň nemohoucí stařenku

Zabijí nás!

Vladova sanitka míří dál na zničené panelákové sídliště. Tady má naložit další lidi, kteří už vycházejí z improvizovaných krytů ve sklepech. Kolem sanitky se šourá stařenka v kožíšku s červeným kyblíkem v ruce. Vlad ji zastavuje. „Nechcete odjet?“

„Nechci, proč bych měla odjíždět? Žilo se nám tu dobře. Co bude dál? Zabijí nás! A doma mi leží nemocný syn, kam pojedu? Kam? Nabízeli mi evakuaci do Slavjansku. Co tam je za dobrý život?“ ptá se sarkasticky. A jde si dál svou cestou. Někde blízko nás to zaduní po dopadu granátu nebo střely z tanku, kdoví. V Bachmutu se pálí ze všech typů zbraní a prakticky neustále. Vlad marně vysvětluje

stařeně, že ji může odvézt i s nemohoucím synem, proto je tady se sanitkou. Nakládá i staříka, kterému je osmdesát let a ptá se po nějakém alkoholu.

V Bachmutu lidé pili hodně, tedy spíše by se mělo říct, že pili všechno, co šlo sehnat nebo vyrobit. Od domácích pálenek přes takové lahůdky jako vodka z antiseptických prostředků na mytí rukou. Pro některé to byla jediná cesta, jak to vydržet.

Je jim jedno, že umírají. Rusů je víc, než máme munice, hlásí obránci Bachmutu

Válka na Ukrajině

Odjíždíme k místu, kde kdysi stávalo tržiště. Tady zastavujeme a nabíráme posledního z evakuovaných. Zde nás také zastihne mohutná ruská palba. Rusové se tlačí ze severu i z jihu, aby Ukrajincům odřízli ústupovou cestu přes vesnici Chromové. Je čas skočit do aut a co nejvyšší rychlostí přejet kritický úsek. Pod palbou je už i městečko Časiv Jar, kde Ukrajinci vybudovali nové obranné linie. Jenže i sem se tlačí Rusové z jihu.

Řítíme se šílenou rychlostí naprosto neúměrnou stavu silnice pryč z Bachmutu. Kolem je vidět dým po dopadech dělostřeleckých granátů. Před námi se zablesklo. To pálí na ruské pozice pro změnu ukrajinský raketomet Grad. Teprve za Časiv Jarem můžeme zpomalit.

V Kramatorsku Vlad vykládá všech osm evakuovaných. Splnil svou poslední misi v Bachmutu.

Z Vladovy sanitky v Kramatorsku vystupuje i paní s kufrem na kolečkách. „Mysleli jsme si, že všechno bude v pořádku a město vydrží, proto jsme tak dlouho čekali. Ale když už je město pryč, neexistuje, je to těžké. A dítě na mě čeká v Charkově,“ říká Halina Anatolijevna Fedorová. Jede k příbuzným. „To je neuvěřitelné, tady

funguje civilizace! Tak dlouho jsem neviděla fungující město, kde jde elektřina, plyn a voda. Díky bohu, že jsme odjeli. Na poslední chvíli. Děkuju!“

Bachmut čeká posledních pár dní, kdy se tu ještě udrží ukrajinská armáda, která musí ustoupit. Pokud se nestane zázrak.

Fantom jde na Donbas. Tajemný Čech se vydal na pochod za svobodu Ukrajiny.

Válka na Ukrajině

Foto: Lenka Klicperová, Novinky

+9
